СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 271. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 20. листопада, 1928.

VOL. XXXVI. No. 271. Jersey City, N. J., Tuesday, November 20, 1928. THREE CENTS.

ГУВЕР ВИБИРАЄТЬСЯ В ДОРОГУ ДО ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

МІСТО РОБИТЬ ЙОМУ ВРОЧИСТІ ПРАЩАННЯ.

САН ПЕДРО, Каліфорнія, 18. листопада. — Герберт Ґувер виїхав нині зі свого осідку в Пальо Альто в дорогу до держав середньої та полудневої Америки.

Пращали його великі товпи народа. На стації зроблено йому велику овацію. Зявилися теж комуністи з прапором, на якім була напись проти американської політики в Нікараґві, але їх зараз арештовано.

Гувер всідає на корабель Меріленд, що стоїть у сьому місті.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ПОЧИНАЮТЬ ВЕЛИКУ КАМПАНІЮ.

КИДАЮТЬ КЛИЧ „ОРҐАНІЗУЙ НЕЗОРҐАНІЗОВАНИХ".

НЮ ОРЛІНС, 18. листопада. — Американська Федерація Праці починає тут завтра свою річну конвенцію.

Головною точкою програми сеї конвенції буде справа орґанізовання нових членів до робітничих юній. Юнія має видати клич „Орґанізуй незорґанізованих" і сподіється дотягнути до 6 міліонів зорґанізованих на слідуючу конвенцію.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ЗАТОПЛЕННЯ „ВЕСТРИСА".

КОРАБЕЛЬНІ УРЯДНИКИ НЕ ОГЛЯДАЛИ ДВЕРИЙ ДО МАҐАЗИНУ ВУГЛЯ.

НЮ ЙОРК, 18. листопада. — Федеральний прокуратор Тотел, що веде слідство в справі затоплення корабля „Вестриса", дістав від кораблів богато телеґрам, які вони дістали від „Вестриса" ще до висилки клича о поміч.

Корабель „Вольтер", що належить до тої самої компанії, не предложив своїх телеґрам і прокуратор приказав забрати від нього корабельний денник, у який вписується кождого дня події; він сподіється, що в сьому деннику є певно згадка за те, що „Вольтер" дістав приказ бути готовим іти на ратунок „Вестрисови", ще заки сей просив о поміч.

Свідки, що ставали перед прокуратором, зізнали, що перед відїздом корабля на море корабельні урядники не оглядали дверий вуглевого маґазину, котрі були так зіпсуті, що підчас бурі ними вливалася вода цілими тонами.

ДВА МІСТА В ОДНОМУ.

СМЕРТЕЛЬНІСТЬ НА СХОДІ НЮ ЙОРКУ БОГАТО ВИСША ВІД СМЕРТЕЛЬНОСТИ В БОГАТІЙ ЧАСТИ.

НЮ ЙОРК, 18. листопада. — Одна орґанізація покінчила специяльні слідства над смертністю в ріжних частях сього міста. Слідство ствердило факт, уже давно заобсервований в усіх містах, що у бідній частині міста число вродин та смертий є богато висше, як у богатій.

Так, приміром, у богатій части, відомій під назвою Морей Гил, припадало смертий 123 на 10,000 людий, а в бідній 242.

ЗАБИВ ЗЯТЯ НА ВЕСІЛЛЮ.

ТОКЕРМЕН, Аркензо, 18. листопада. — Клайд Меклофлин, 22-літний мущина, утік з дочкою Веба, та вженився з нею. Коли весільне товариство переїзджало попри фарму Веба, Веб вийшов з хати з рушницею на руці й задержав свого зятя. Меклофлин послухав. Тоді Веб приказав решті товариства відійти на бік, а коли Меклофлин став сходити з авта, Веб стрілив до нього з рушниці та положив його трупом на місци.

Його зараз арештовано як убийника. Він каже, що вбив свого зятя за те, що він оженився з його дочкою проти його волі.

СМЕРТИ ВІД УБИЙСТВ.

ВАШИНҐТОН, 18. листопада. — За нинішку неділю з краю прийшли звідомлення про 11 людий, убитих автами підчас недільних прогульок.

У місті Плейнфілді, в стейті Ню Джерзи, загинув в автомобілевім випадку 32-літний Степан Ґибко.

В Атланті вмерла від автомобілевого випадку пані Гейнес, яку покалічив автомобіль підчас її пошлюбної подорожи, на яку вона виїхала, віддавшися за любка своєї молодости, маючи тепер 70 літ.

ПРОКАЖЕНИЙ ВИЛІЧИВСЯ.

ВАШИНҐТОН, 18. листопада. — Федеральний Уряд Здоровля подає до відома, що 54-літний ґірняк Джан Ерлі вилічився з прокази та знова може жити з людьми.

Сей Ерлі був замкнений на кольонії для прокажених у Карвіл, в стейті Луисіяні. Звідти втік він був проти виразних законів та одного дня заїхав до готелю у Вашинґтоні. Викликало се було сензацію в цілому краю. По якомусь часі він дався зловити та завернути до кольонії, де піддався ліченню. Є се один з дуже рідких случаїв вилічення зі сеї недуги, яку признають загально невилічимою.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ЖУРИТЬСЯ КРИТИКОЮ КУЛИДЖА В ЕВРОПІ.

ВАШИНҐТОН, 18. листопада. — Остра критика, з якою стрінулася промова Кулиджа в Европі, була великою несподіванкою для федерального уряду.

З огляду на се богато сенаторів сумнівається, чи сенат захоче тепер робити щонебудь для потвердження мирового договору проти війни. Ся справа прийде на засіданню конґресу, що починається 3. грудня, а кінчиться 4. марта, коли Ґувер обіймає президентуру.

ВЕЛИКА БУРЯ В АНҐЛІЇ.

З Лондону доносять під датою 16. с. м., що в цілій Анґлії шаліє страшна буря, яка жене зі скорістю 100 миль. Кромі затоплених 17 осіб, що потонули в морю, є повно покалічених. Одного чоловіка буря кинула з берега в ріку Тамізу і він утопився. Вулиці завалені електричними та телефонічними стовпами. По селах повалені доми. Завалилася в одній місцевости ґаля, де вчилося 17 дівчат варити.

ЕТНА ВЖЕ НЕ ВИБУХАЄ.

Місцеве населення може хоч трохи відітхне по тім нещастю, яке спричинив вибух вулькану. Учені ствердили, що вже наближається конець вибуху.

ДІВЧИНА БУЛА 16 ЛІТ МІЖ БОЖЕВІЛЬНИМИ.

В заведенню для божевільних в Ляс Беґас, Ню Мексико, найдено дівчину, яка була там 16 літ, хоч була зовсім здорова на умі. Запроторила дівчину до заведення її мачуха. Родичі дівчини розвелися, коли їй було 6 літ. Батько взяв дівчину з собою, але відтак оженився другий раз, а мачуха постаралася зробити дівчину божевільною. Тепер правдива мати довідалася, що з її дочкою сталося, і видобула її на волю.

ПЕРЕПОВНЕННЯ УЖГОРОДСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ.

Руська (українська) ґімназія в Ужгороді в цьому році переповнена з огляду на те, що в її будинку приміщено й чеські кляси. З новим шкільним роком вписалося до ґімназії 475 учнів, а до чеських кляс 260 учнів. Таким чином ґімназія має 735 учнів і 44 учителів. Всіх кляс в ґімназії є 23, але саль має будинок лише 17. Отже наука відбувається рано (для нижчих кляс) і пополудні (для вищих). Ясно, що в таких умовах вислід науки не може бути світлий. Зовсім слушно підносить закарпатська преса, що Чехи повинні вибудувати будинок для своєї ґімназії і не забирати на свої потреби саль української ґімназії.

СКІЛЬКИ Є КОМУНІСТІВ?

Офіціяльне радянське справоздання комуністичного руху у світі подає такі цифри: Німеччина 124,729 членів, Чехословаччина 150,000, Франція 52,376, Швеція 15,479, Америка 12,000 (!), Анґлія 9,000, Бельґія 1,500, Голяндія 1,400, Данія 1,400, Норвеґія 8,000, Австрія 10,000, Швайцарія 3,500, Югославія 3,000, Греція 2,000, Канада 2,000, Мексик 1,000, Австралія 500, Портуґалія 70. Разом є це яких 400,000 членів. Як бачимо, Чехословаччина має їх більше, ніж Німеччина, а такі краї, де революція приходить так часто як новий президент міста Львова, Мексик або Портуґалія, мають їх смішно мало. Не забуваймо, що в бувшій Росії також було їх небагато саме тоді, коли большевизм почав рости в силу. Нині у СРСР комуністична партія має 1,300,000 членів. Скільки зпоміж них є щирих, ніхто не збагне. А проте соціялістичний Інтернаціонал, який на брюссельськім конґресі стверджує офіціяльно, що має 6 міл. зорґанізованих членів, є нині в світі куда слабший, ніж комунізм.

ХУЛІҐАНИ В СРСР.

На Радянщині росте заєдно число хуліґанів. В останніх часах зросло хуліґанство головно у володимирському окрузі. Як відомо, хуліґани припинюють культурний розвиток і роблять величезні матеріяльні шкоди торговельним і промисловим підприємствам. Вистане згадати, що ще в останніх тижнях побили хуліґани 3 тисячі крамничних вікон у Володимирщині. Хуліґанські банди складаються переважно з самих молодців, між якими є багато недоростків, а навіть малих дітей. Вони є добре зорґанізовані та мають власний провід, що складає пляни нападів і грабіжей. Коли вони зявляються нпр. у міському парку, то мешканці приневолені втікати чим скоріше домів. (Хуліґан є анґлійським словом і значить: злочинець, насильник).

В ОБОРОНІ МЕЄРГОЛЬДА.

„Красная Ґазета" відчинила анкету про славного московського режісера, що, виїхавши на відпустку на чужину, не має наміру вернути на Радянську Росію. Між голосами в його справі цікавий голос П. Ф. Монахова: „Ніякого конфлікту я тут не бачу. Попросту людина втомилась і занедужала, і їй треба дати нагоду відпочати і виздоровіти, а потім уже будемо зводити ріжні рахунки." Театру Меєргольда без Маєргольда собі не уявляю. Скажу лише одно: що тверда рука в театральній політиці повинна вміти погодитися з деякою свободою театральної творчости". Іншими словами: хочете мати великого режісера і творчий театр, не накладайте на них каганця партійної, короткозорої цензури.

ВІДНАЙДЕНИЙ ПІСЛЯ 12 РОКІВ.

Анґлійські часописи подають цікавий випадок, який своїм початком сягає ще світової війни. Ще в 1914 р. вступив до анґлійської армії 23-літний тоді Яків Повель. Його вислали на коаліційний фронт. В 1916 р. було поміщене його прізвище на офіційному виказі ранених. Усі заходи родини довідатися про ближчі подробиці його життя й побуту не давали ніяких успіхів і тому рідня та знайомі вважали, що він загинув. Щойно на днях ствердили, що Повель живе. Одна з двох сестер Повеля, яка є кельнеркою в Кардіф, обслуговуючи гостей, несподівано зустріла його при одному зі столів. Якаж була її радість, коли пізнала свого брата!

МРІЯ МІЛІОНЕРА.

Замітач на аеродромі Кветта, біля Бомбаю, несподівано виграв на льотерії 10,000 фунт. стерлнґв. Коли бідака спитали, що він гадає зробити з цим майном, він відповів: „Перш за все я куплю собі матерац із пружиною. А більше грошей мені не треба. Нехай гроші візьме моя жінка, бо вона краще знає, що треба".

НІМЕЧЧИНА РОЗБУДОВУЄ ФЛЬОТУ.

Треба було аж сильного натиску з боку през. Гінденбурґа, щоби націоналісти, котрі стоять в опозиції до уряду, згодилися голосувати за $20,000,000, призначеними на розбудову фльоти.

„КЛИН КЛИНОМ".

В обороні свободи слова, яка повинна панувати в кожнім парляменті, придумав берлінський парлямент дотепний апарат. Зветься він ґіґантофон і стоїть перед президентом. Коли на салі счиняється гомін або посли перебивають надто часто своїми вигуками осольську промову, тоді рев ґіґантофону в силі заглушити всіх.

ЗА ПРОГУЛЬКУ НА МАКІВКУ.

Староство в Сколім наложило на Василя Шевчука і його жінку зі Знесіння біля Львова по 5 зол. кари за те, що в часі збірної прогульки на Маківку не могли вилеґітимуватися особистими документами, яких з собою не взяли.

ЛЬВІВСЬКА ХРОНІКА.

Дві „дами" з провінції приїхали до Львова оглянути по крамницях жіноче білля. Вони робили це систематично і так зручно, що білля щезало під їх пальтами. Та що ніякої штуки не можна повторяти занадто часто і занадто близько глядачів, пані Зажиська, невідомо звідкілля, і пані Рожанська з Замосця просидять за свою незручність кілька місяців у „холодній" в холодній осінній порі. — 2 місяці вязниці дістав 22-літній друкарський робітник Дмитро Даниляк за те, що підписав комуністичну одноднівку „Молодечий прапор", зредаґовану занадто по молодечому.

ЛІКАР-ЧУДОТВОРЕЦЬ ПІД КЛЮЧЕМ.

Цими днями арештовано в Перемишлі Михайла Гринишина, який мандрував по селах та ріжними „гокус-покус" лікував недужих. Найчастіше цей „лікар" послугувався в своїх практиках цитатами „Чародійських книг" чи ин. „Мудрощів Соломона", які то видання, знаючи забобонність наших селян, з метою зиску поширюють ріжні, переважно жидівські видавці.

ВБИВСТВО БІЛЯ ЛЬВОВА.

20-літній молодик Іван Січинський, замешкалий у Вульці біля Львова, в суперечці пробив свойого товариша Возного Бронислава ножем. За справником злочину розписано стежні листи. Причини злочину наразі не знані.

МУЗЕЙ ПАПЕРОВОГО ГРОША.

Одинокий у своїм роді великий музей паперового гроша є власністю родини Авемур у Лондоні. Складається він з 27 тисяч примірників і є овочем збіркової праці 3-ох поколінь цієї родини. В збірках находяться майже всі роди паперових грошей усіх держав світа. Мінімальна вартість музею виносить 9 міліонів долярів. Найстаршим грошем є китайський банкнот з морвового листя зперед 600 років.

ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ МИКОЛА ЗНЕОХОЧЕНИЙ.

Великий князь Микола, котрого російські монархісти вважали доси за свого провідника, знеохотився. Він кидає провідництво, покидає свою палату коло Парижа і переноситься на мешкання до французької Рівієри. Кажуть, що він втратив надію на повалення большевиків і привернення династії Романових в Росії. Виглядає, що він виїздить з Парижа раз на завсіди.

В ЕВРОПІ ДАЛІ РОЗБИРАЮТЬ ПРОМОВУ ПРЕЗ. КУЛИДЖА

НІХТО НЕ ВІРИТЬ, ЩОБ АМЕРИКА НЕ ЗАРОБИЛА НА СВІТОВІЙ ВІЙНІ. ПРИЗНАЮТЬ, ЩО ВОНА МОЖЕ ЗБРОЇТИСЯ ПІСЛЯ СВОЄЇ ВПОДОБИ, ТІЛЬКИ ХАЙ НЕ БЕРЕ СЕБЕ ЗА ЛУЧШУ ВІД ДРУГИХ. ХАЙ НЕ КАЖЕ, ЩО ЗБРОЇТЬСЯ ЗАДЛЯ ОБОРОНИ, КОЛИ НЕ МАЄ СЕБЕ ПЕРЕД КИМ БОРОНИТИ.

ПАРИЖ, 18. листопада. — В цілій Европі піднесено у всіх краях і зі всіх сторін ріжного рода закиди щодо тої промови президента Кулиджа, яку він виголосив з нагоди Свята Завішення Збруї. Промову ту розбирають з двох боків:

В першу чергу заявляють, що ніхто не може заборонити президентови виголосити від імени Америки наскрізь націоналістичну бесіду, колиб американський уряд не виходив завжди наперед зі своїм альтруїзмом. Буквально ніхто не вірить у те, що сказав президент відносно воєнних страт з боку Америки. Загально покликуються на такий факт: По війні Америка стала далеко багатшою ніж була перед війною, а Европа стала біднішою ніж була до війни. Европа не закидує того Америці, ні їй не випоминає, але її болить, що ту справу підносить президент Кулидж і представляє її в невірнім світлі.

Европа стоїть далі на тім становищі, що Америка може будувати як найбільшу воєнну фльоту, але не повинна твердити, що коли инші держави побільшують свої фльоти — то це імперіялізм, а коли розбудовує фльоту Америка — то це самооборона. Европа твердить, що саме европейські держави зброяться для самооборони, бо кожда з них окружена ворожими сусідами, коли про Америку такого сказати не можна. До того всі імперіялісти від найдавнійших часів до Наполеона і теперішних часів включно, ніколи інакше не говорять про зброєння як про свою оборону. Те саме говорив і німецький кайзер. Поза тим усім, пишеться в однім з париських часописів, Американці не є гірші від инших народів, але заразом певне і те, що вони не є лучшими.

ЗА ВИМІНОЮ СЕНАТОРІВ.

ХОЧУТЬ НАЛАДИТИ ПЕРСОНАЛЬНИЙ КОНТАКТ МІЖ ДЕРЖАВНИМИ МУЖАМИ АНҐЛЬОСАКСОНСЬКОЇ РАСИ, ЩОБИ ЗЛАГОДИТИ НАЗРІВАЮЧИЙ МІЖ АНҐЛІЄЮ И АМЕРИКОЮ КОНФЛІКТ.

ЛОНДОН, 18. листопада. — Ніхто не може заперечити, що наростає велика прірва не тільки між двома урядами, але й між анґлійським та американським народами. Анґлійці починають говорити про Америку з дійсною ненавистю.

Кажуть, що те непорозуміння між Анґлією й Америкою повстало тому, що Америка не в силі перенестися в положення Европи і зрозуміти инший, як американський спосіб думання. През. Кулидж дав Европі до пізнання, що Америка не узнає жадного сентименту, а тільки бизнес. Анґлія не домагається ніякого милосердя, а тільки хоче дати Америці до зрозуміння, що не буде між ними приязни, доки не буде порозуміння щодо фльоти і справи свободи морей.

Всі ті важні квестії дадуться полагодити тільки тоді, коли частина визначних американських державних мужів буде прибувати кождого року на кілька місяців до Анґлії і тут на місці приглянеться тутешнім відносинам та зрозуміє положення Анґлії. Найкраще, колиб такими делеґатами були американські сенатори. Так само поступали би й Анґлійці, висилаючи до Америки і своїх визначних людей. Це донерва направило би відносини і привелоб до спільного порозуміння.

НЕ НАГАДУЙТЕ АМЕРИЦІ ДОВГІВ.

ТАК РАДИТЬ ФРАНЦУЗАМ СЛІПИЙ ВЕТЕРАН СКАПІНІ.

ПАРИЖ, 18. листопада. — Майор Скапіні, ветеран світової війни і посол до французького парляменту, вернув тепер з Америки, де був гостем Американського Леґіону. Скапіні взяв участь в конвенції леґіону в Сен Антоніо, а рівнож обїздив ріжні американські міста, намагаючися виробити в Америці сентимент для Франції.

Вернувши до Парижа, заявив він кореспондентам, що всюди в Америці мають глибокі симпатії для Франції, тільки не люблять слухати за торги в справі сплати довгів. Тому найкраще Французи зроблять, коли ту квестію залищать тепер на боці.

БЕРЛІНСЬКИЙ НУНЦІЙ КАРДИНАЛОМ.

БЕРЛІН, 18. листопада. — Ватикан відкликує з Берліна папського нунція монсіньора Пачеллі, що був деканом дипльоматичного тіла. Пачеллі стане кардиналом і буде головою дипльоматичного відділу при Ватикані.

МАНЮ СЛІДАМИ ЛИНКОЛНА.

ХОЧЕ ПЕРЕРОБИТИ РУМУНІЮ НА АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛАД. ДАСТЬ ПОВНУ СВОБОДУ СЛОВА, ПРЕСИ І ЗБОРІВ. Є ТОЇ ДУМКИ, ЩО ВЛАДУ ПЕРЕДАДУТЬ СЕЛЯНЕ В РУКИ СЕЛЯНСЬКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ.

БУКАРЕШТ, 18. листопада. — Новий румунський премієр заявив, що вже закінчилася балканізація Румунії, а тепер зачнеться епоха американізації. І так як великий Линколн освободив в Америці міліони невільників, так тепер селянський уряд освободить міліони румунських селян від боярської самоволі і тої кліки, що так сильно селян визискувала.

Перший раз будуть селяне і всі инші мати змогу виявити при виборах свобідно свою волю. Маню зніс цензуру і всякі обмеження особистої свободи. Залишив воєнний стан тільки на румунсько-совітській границі, себто в Басарабії, на границі між Румунією й Україною.

Маню заявляється проти централізації, а за американською стейтовою системою. Він є за припливом чужинецького капіталу, бо без нього така молода країна як Румунія не в силі розвинутися.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

ДО ПОДІЙ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Ще досі не надійшли часописи з краю і ще досі не маємо повного образу тих подій, що мали місце у Львові у листопадові дні. І ледви чи так скоро будемо в можности їх подати, бо треба буде ждати на приватну почту, згл. на ті особи, що були очевидцями листопадових подій і покинули Польщу та виїхали заграницю і звідтам вислали інформації до Америки. Бо польська цензура не допустить, щоби українські часописи могли подати вірний образ подій. Та сама цензура не перепустить заграницю і листів з краю з відповідними інформаціями.

Та з тих скупих відомостей, що ми їх одержали з ріжних боків телеґрафічною дорогою, як і з того, що пише польська преса і чужа, яка прихильна Польщі, видно, що Польща допускається далі великих насильств. Не тільки у Львові, але і по цілій Галичині, по селах і містах переводяться далі масові арешти. Польщу обгорнув, як бачимо, величезний страх. Їй здається, що отсе готово вибухнути українське повстанне, готові прийти нові листопадові дні з 1918 року.

Нема двох слів щодо цего, що наші браття в краю окуплять той новий протипольський виступ величезними жертвами. Бо кров вже поллялася, вже впали жертви, вже понесли ми міліонові матеріяльні втрати, а що принесуть дальші дні — невідомо. На разі знаємо з варшавських донесень, що незабаром начнеться розправа проти 40 українських студентів. Будуть судити їх за державну зраду тому, що не могли спокійно глядіти на десятьлітну річницю святкування Поляками у Львові їхньої перемоги над Українцями. Таких розправ буде тепер повно і повно буде нових засудів. Тюрми наповняться новими політичними украніськими вязнями, що останутьв них на довгі літа.

Українська іміґрація в Америці відчула глибоко ті криваві події у Львові. Ми бачимо, що вона з місця відгукнулася на ті події і пішла за голосом Обєднання і запротестувала і протестує далі. І це буде одна велика поміч, яку ми дамо старому краєви в ту важку хвилю, коли ми використаємо ляцькі насильства до пропаґанди справи української державности, а виявлення польського імперіялізму і дикунства. Тому ще раз звертаємо увагу на це, щоби по всіх місцевостях докладати труду до цего, щоби місцеві американскі ґазети писали про польсько-український конфлікт і польські знущання.

Кромі цего треба доконче повести тепер збільшену допомогову акцію. Як би не було круто коло нас, в теперішню хвилю повені справжніх ляцьких звірств над нашими братами в краю — треба і мусимо зложити нову жертву.

60-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ ТОВ. „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ.

УКРАЇНСЬКА ІМІҐРАЦІЯ В АМЕРИЦІ И „ПРОСВІТА".

Час від 8. XII. 1928—8. XII. 1929 р. називається „Ювилейним роком „Просвіти".

В тому часі святкує Т-во „Просвіта" у Львові свій 60-літний ювилей.

Шістьдесять літ веде це Товариство культурно-освітню роботу між нашим народом. Територіяльно не є воно обмежене щодо своєї діяльности, хіба, що своєрідні перешкоди в даній державі не допускають ідеї голошеної „Просвітою".

Але ідея, що є випливом бажань та хотіння живої Нациї, зуміє все найти дорогу до душі й серця кожного, зуміє поборювати перешкоди та явитися в реальній формі.

Шістьдесять літ безупинної праці, важкої й відповідальної роботи, в ріжних обставинах і умовинах.

Це товариство було початком і заборолом нашого національно - громадянського життя, воно дало почин до засновин ріжних товариств і установ, яких вимагали час та поступ і розвиток нашого народа. І тому слушно названо „Просвіту": Матірю українських товариств.

Перед світовою війною був між „Просвітою" і нами доволі живий звязок. Винесена зі старого краю ідея прищіпилася на землі Вашинґтона, на преріях Канади та на степах і в лісах полудневої Америки. Повставали читальні-Народні Доми, несогірше (як на ті часи) була поставлена справа членства до львівської „Просвіти", був живий обмін думок між нами.

Війна припинила це.

В старому краю оставила вона по собі згарища й руїну, попалені, порозбивані читальняні доми, понищені, нераз по варварськи, інвентар, бібліотеки, приладдя театральних гуртків і т. д. Рідко де залишився ціло доробок довголітної читальняної праці.

А рівночасно зі знищенням матерії, середника необхідного при веденні культурно-освітної праці — йшло в парі прибиття й упадок духа, пригноблення, а то й розпука, нехіть та страх перед якоюнебудь роботою у людей на смерть заляканих.

І в ті часи почин до віднови національно - громадянського життя дала знову „Просвіта". Всі сили й час спрямувало Товариство на відбудування й поширення просвітянської організації. Про цю працю говорять числа зросту читалень:

В 1920 р. було 50 читалень, в 1921 — 292, в 1922 — 720, в 1923 — 1105, в 1924 — 1337, в 1925 — 2020, в 1926 — 2473, в 1927 — 2689, а до кінця жовтня 1928 р. було 2713 читалень.

В той час були ще цілі полоси в Галичині, де не було ні одної хати, по [illegible] буквально слід пропав. Населення мусіло в першу чергу побудувати для себе мешкальні доми, аби покінчити з життям по військових землянках та окопах. Але рівночасно розуміло воно, якось стихійно, що культурно-освітня праця вимагає центра-осередка, вимагає доконечно власної домівки. При надлюдських нераз зусиллях, дуже часто при великій допомозі нашої іміґрації, як гриби по дощі, ставали по селах читальняні доми.

Швидким живчиком заграло просвітнє життя, повставали кооперативи руханкові товариства і т. д.

В цій праці не жаліла „Просвіта" також грошей. Вона розуміла дуже добре вагу хвилі та відповідальність, якщоби вона цей час прогайнувала через брак матеріяльних осередків. До того власне майно „Просвіти" (Милования, Грабовець, Угерці) були війною цілковито знищені та вимагали великих грошевих вкладів. Ціла та кількалітня праця увігнала „Просвіту" в довги.

У веденні культурно-освітньої праці, яка, як ми вже згадали, вимагає необхідних грошевих середників, полишена „Просвіта" самій собі. Старий Край, зі зрозумілих причин, багато дати не міг і не може. Тому зверталася „Просвіта" до нас, до заокеанських земляків.

До такого кроку жадати від нас членства й дару, мала, має й буде мати все „Просвіта" повне право.

Вона сповняла й сповнила роботу, про яку в тих часах ніхто не думав, вона охоронила духа народа перед загладою, вона розбурхала й підтримала наше національно-громадянське життя.

Не будь „Просвіти", не булоби навіть цього, що ми вже сьогодня маємо, не булоби листопада 1918 р., нашого національного Зриву в Старому Краю, не булиби й ми тут, на іміґрації такими, якими ми вже сьогодня є. Наші досягнення на всіх ділянках громадянського життя є у великй мірі заслугою „Просвіти".

І тому повторюємо, „Просвіта" мала повне й оправдане право звертатися до нас. Вона вимагала й просила від нас членства й дару.

За вкладку в квоті 2 (два) доляри в рік отримує член грамоту, календар і відповідну кількість книжок в році та має 25% опусту при закупні книжок видання „Просвіти". Коли врахуємо до того ще почтову оплату за пересилку, то з тих двох долярів ледви чи що остане для „Просвіти".

Правдивий і чистий прибуток може дати лиш дар, який в Старому Краю збирається що року в місяці грудні („Просвіта" основана 8. XII. 1868 р.) а в нас, де такої орґанізованої збірки немає, практикується висилку дару при рівночасному висланні членської вкладки. Ширше про цю справу писала сама „Просвіта", яка видала спеціяльно для громадянства Нового Світа 3 брошури: „Прихильники Т-ва „Просвіта" та „Американський Просвітянин" частина І. і ІІ. Ці брошури були масово нам розіслані (безплатно).

Цікаво булоби довідатися, як виглядали в повоєнних роках наше членство до „Просвіти" й дар.

З кінцем 1924 р. мала „Просвіта" з ЮСА, Канади й півд. Америки 552 члени; в 1925 було тих членів вже 1010; в 1926 р. — 491 член; в 1927 р. — 421 член, а до кінця жовтня 1928 р. було вже лиш 345. Ці числа показують неприродний рух в справі членства.

Справа дару представляється так: з ЮСА, Канади й півд. Америки дали ми „Просвіті" дару: в 1925 р. — 674.50 дол., в 1926 р. — 279.50 дол., в 1927 р. — 345.19 дол. (з того через „Обєднання" 329.19 дол.), а до кінця жовтня 1928 р. — 207.65 дол. (з того через „Обєднання" 191.60 дол.).

Цікаві цифри дає також кількість книжок закуплених у „Просвіті". За час від 1. липня 1927 р. до 30 червня 1928 р. закуплено в „Просвіті" у Львові книжок: з ЮСА — книгарні й установи за 44 дол., а приватні особи за 104.94 дол., з Канади — книгарні й установи за 390.70 дол. а приватні особи за 130.44 дол., з півден. Америки — установи за 46.78 дол., а приватні особи за 49.35 дол.

Значить, ні членство, ні дар, ні закупно книжок в „Просвіті" не є нами поставлені так, як воно на те заслуговує.

І от в цьому році, бодай в цьому році, коли „Просвіта" святкує свій 60-літний ювилей, коли в Старому Краю не буде села-громади, ні міста українського, де цього свята не святкувалиби, де вже тепер іде інтензивна підготовка дати „Просвіті" з нагоди ювилею як найбільшу скількість членів та дару, де йде грімкий клич повести в цьому році рішучу боротьбу з неграмотністю, коли кожна читальня має обовязок поповнити свою бібліотеку, бодай до висоти 200 книжок, а кожда філія до висоти 1000 книжок, коли участь у святі візьмуть всі українські товариства й установи в Краю і в осередках української іміґрації в краях Европи, Азії — нам не вільно стояти осторонь.

В цьому ювилейному році повинні ми зазначити свою лучбу зі Старим Краєм, повинні заманіфестувати свою духову єдність з ним, хотяй ділять нас кордони й океани.

А зробимо це двояко: всі українські товариства й установи відсвяткують ювилей „Просвіти", а ми всі разом виконаємо поголовно обовязок членства й дару для „Просвіти". Від того обовязку: стати членом „Просвіти" та зложити якийсь дар, не повинен відмовитися ніодин Українець. Нами повинна руководити не лищ сентиментальна симпатія до цього Товариства, але також зрозуміння ваги моменту, цього важкого, скрутного положення Товариства, яке, лишене своїм власним силам, мусить вести з ворогом затяжну боротьбу за душу й характер української Нації. Наш живий стихійний, поголовний відгук дасть „Просвіті" моральну й матеріяльну підтримку. Вона буде знати, що в кожному моменті зможе рахувати на нашу поміч, буде певно й гордо нести наш прапор, в цій важкій боротьбі, сперта й на наші сили, не захитається, не впаде — противно, поведе нас всіх до нашої спільної мети-ідеалу: до вільної, самостійної України.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ.

Кемден, Н. Дж. — Ваш погляд мильний. Ви думаєте як раб. Революції в рукавичках не роблять. Ви маєте на увазі польський памятник, а не звертаєте уваги на поломані Ляхами хрести на стрілецьких могилах, на позривані українські написи і т. д. Ваша культура — це культура невільника, що не важиться піднести руки на свого пана гнобителя.

М. К., Шикаґо, Ілл. — Чи Ви не читаєте „Свободи" і не бачили, скільки разів там вже було написане про те, що треба слати протести. А на щож ми оголосили перший протест Обєднання як не для приміру нашим громадам.

Вій-Вій, Сиракюз, Н. И. — Нам здається, що „Укр. Revол." вже не виходить. Що за причина, не знаємо. Ми рівнож не одержали більше чисел.

Н. С., Геркімер, Н. И. — Через будову дому Союза треба було віддати на склад старі річники „Свободи". За якийсь час будемо їх мати у себе, тоді провіримо це, про що Ви пишете. Зазначуємо Вам, що та справа і так вже задавнена.

Р. М. Д. — Коли так, як Ви пишете, то громада сама повинна знати, що має зробити. Бо яка ціль писати про це до часописи і сконстатувати лихо, а не старатися йому зарадити. Хісна ніякого, а для часопису клопіт, бо зачнуться нові вияснення і спростовання, а то й инші неприємности.

Пишучим поезії у відповідь: — Редакція одержує так богато віршів, що не може відповідати кождому зосібна. Коли надісланих віршів не міститься, значить вони невідповідні: або мова в них погана, або нема ритму чи змісту.

Дописі треба писати читко, на одній стороні паперу і пером, инакше не треба дивуватися, коли їх не можемо використати.

Свящ. Микола Копачук.

ЗАХІДНА УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕСПУБЛИКА

(Відчит виголошений на Листопадовім Святі).

3)

Поляки мали перевагу і числом і технікою. Вони опісля розширили байку, в яку, на жаль, повірив і в своїй наївности розносив і дехто з наших, що проти української окупації Львова зробили бунт „польські жінки й діти". А сеж груба неправда, бо війну проти української влади підняли численні і добре узброєні польські військові орґанізації, яким прийшло на поміч правильне польське військо з Польщі. **Положення Поляків у Львові було кориснійше** під всяким оглядом. Їхні військові відділи складалися переважно з Львовян, або взагалі зі жовнірів міщан, котрі легко орієнтувалися у великім місті, і в додатку мали по своїм боці симпатію і діяльну поміч більшости населення, себто Поляків і спольщених Жидів. А українські вояки, майже всі це діти села. Були чужі й безрадні у великім місті, надто були окружені зі всіх боків ворожим населенням, що скрито стріляло до них з вікон, дверий, заулків і всіх усюдів. Так то в ночі з 21. на 22. листопада 1918 р. українське військо евакувало Львів, а за ним пішло й українське правительство й Українська Національна Рада. Поляки, занявши Львів, вчинили дводневий дикий погром, руйнуючи головно українські інституції.

По утраті Львова треба було оружною силою обороняти решту території Західної Української Народної Републики. При сім утрачено Закарпатську Україну й Буковину.

Хоч **українська часть Угорщини** заявилася була за злукою з Галичиною, вона не зуміла зорґанізувати своєї самоуправи і самооборони і, заки Галичина вислала окупаційні військові відділи, Чехословаччина і Румунія на спілку заняли Закарпатську Україну й держать її під своєю владою по нинішний день.

Так само дня 11. листопада 1918 р. Румуни заняли Чернівці і згодом обсадили своїм військом всю українську область Буковини.

От так то влада Західної Української Народної Републики по втраті Львова обмежилася лишень на територію Галичини, котру треба було також обороняти оружною силою перед польським наступом.

Для цього Державний Секретаріят, як вже було згадано, зорґанізував негайно понад стотисячну **армію**. Повстав **польсько-український** боевий фронт, що тягнувся здовж ріки Сяну, вигинаючися на схід здовж границі між Східною Галичиною і Холмщиною і здовж ґалізничого шляху між Перемишлем і Львовом. Сей фронт держався аж до квітня 1919 р., доки не подався перед офензивою армії Галера.

Спершу сей фронт держався так добре, що Українці **мали** надію відібрати від Поляків Львів, виперти їх аж поза Сян та заставити їх заключити мир або хоч бодай перемирє на підставі признання української держави.

При сім українське правительство покладало свої **надії** головно на дві сили: на **Велику Україну** і на **Мирову Конференцію** в Парижі. Обі сі надії завели.

Бо в той час, коли Польща укріплялася, на Великій Україні ширився розвал. Директорія під натиском большевиків опустила 1. лютого 1919 Київ і опісля з кождим днем тратила все більше території. Серед таких обставин Західна Область мусіла ослабляти свій фронт і висилати військо на підмогу Директорії.

Знов **Мирова Конференція**, зі всіма своїми підвладними орґанами, робила все можливе виключно тільки в інтересі Польщі, а проти Українців. Доказом цього є вся дипльоматична й мілітарна інтервенція антанти в користь Польщі в польсько-українській війні. А коли антанта побачила, що піддурюваннем і дипльоматичними штучками не може усунути української влади з Галичини, тоді вирядила вона армію Галера, яка насильно сповнила волю антанти й примусила українську владу уступити з Галичини. На цілім фронті армія Галера почала офензиву 14. мая 1919. І можливо, що геройська українська армія була би відперла і сей тяжкий удар, як би не Румуни, що й собі дня 24. мая наступили на Галичину великим мілітарним походом, беручи Українців між два огні.

Також успішня контр-офензива української армії в червні 1919 проти Поляків, щоби здобути Галичину назад, задля браку амуніції не вдалася, і так по тяжких, кровавих боях, що тревали 2 місяці, галицька армія дня 16. липня 1919 подалася через Збруч на Велику Україну. Оттак то цинічно антанта через армію Галера розгромила українську державу на території Східної Галичини.

Всеж таки з переходом на Велику Україну армія Західної Области не перестала істнувати, і доки вона істнувала, доти плекала в собі живу іскру надії відзискати Галичину.

Під кличем „через Київ на Львів" злучені українські армії думали походом на Київ здобути Київ і вслід за ним відзискати знов всю Україну і Галичину. Та сей похід, без огляду на хвилеві успіхи, навіть на переходове здобуттє самого Київа дня 30. серпня 1919, не тільки що не повівся, але й завдав обидвом арміям такі тяжкі рани, з яких вони вже не могли вилічитись і скоро гнали до упадку. Послідував відступ і розвал у формі переходу хоробами і голодом знищеної галицької армії до Поляків. Колиж однак по двох неділях денікінська армія й собі розвалилася, тоді галицька армія впала під власть большевиків. Вони її зреорґанізували в бій проти офензиви Петлюри на спілку з Пілсудським в маю 1920 р. Галицька армія в надії, що Петлюра справді заволодіє знов на Україні, отворила фронт і перейшла до Петлюри. Та по невдачі походу на Київ Поляки взяли її в полон і держали інтерновану по ріжних смертних таборах, де вона вимерла майже до ноги. Инші її части мали троха що не таку саму долю в Чехословаччині.

Після утрати армії **диктатор Петрушевич** і члени Української Національної Ради не переставали робити всякі можливі дипльоматичні заходи, щоби відзискати Галичину, які все кінчилися нічим. Антанта ніби вважала себе сувереном Галичини, доки дня 13. марта 1923 року не відступила се право Польщі.

III.

Причини упадку.

Богато причин склалося на те, що будова української держави в Галичині не повелася. Були то причини так внутрішні як і вішної натури.

До внутрішних причин, себто таких що лежали в природі і внутрішних прикметах самого українського народу, треба зачислити насамперед до певної міри **неприготованість** української нації до будови і вдержання своєї держави. Воно все лекше щось здобути ніж здобуте вдержати.

Перш усього в нас майже зовсім не було тих **кляс суспільности, що займаються державними справами,** вдержують державу і керують нею. Нині в усіх державах світа має провідну ролю буржуазія, себто богаті й освічені кляси. Знов бідні кляси або **пролетаріят** мають вплив в укладанню життя держави лишень там, де вони є **освічені** і добре **зорґанізовані.** Взагалі, без солідної орґанізаційної дисципліни ні буржуазія ні пролетаріят нічого путнього не вдіють. Без орґанізації наступає хаос, котрий опісля опановує той, що посідає сильну орґанізацію і карність. В нас не було ні буржуазії, ні орґанізованого пролетаріяту. Наш нарід в 90% складається з селянства, котре є дуже цінною основою готової вже держави, але мало надається до творення нової держави революційним шляхом.

В додатку ся широка **селянська маса не була достаточно національно освідомлена.** Аджеж безпосередно перед війною наші селяни під австро-угорським забором називали себе Русинами, Руснаками, людьми руської віри, або по просту християнами, ба навіть мало хто з інтеліґенції називав себе Українцем. Назви „Українець" і „Україна" зрештою не мали ніякого офіціяльного признання ні в Австрії ні в Росії. Далеко менше свідома була селянська маса на Великій Україні під Росією. Там до великої російської революції в році 1917 не було хочби одної одніської української народної школи. Там наші селяни звали себе „Малоросами", „тоже Малоросами", „хахлами", „галушниками", „православними" або „також прямо „християнами".

Наш нарід стояв на найнизшім ступні грамотности між народами Европи.

(Дальше буде).

Василь Бобрів.

З ПАРИЗЬКОЇ ПРЕСИ.

З перших чисел вересня с. р. щоденна ґазета під редакцією Керенського „Дні" перетворилася в тижневик, який претендує на розповсюднення в СССР. Лишаю на боці „благую мисль" бувшого московського „главноуправляющого", а спинюся на цікавій кореспонденції з Київа, що носить заголовок „Класовий Курс" на Україні.

З листа цього видно, що Москва час від часу насилає карну експедицію у виді комісії по „вирівніванцю класової лінії".

Звичайно склад комісій змінюється залежно до завдання. Але зміни ті подібні одна на другу. Так перший раз, коли треба було натиснути на „куркулів" і витягнути збіжжа, комісія складалася з Жидів; колиж політика змінилася і „куркулям" дали полекшу, приїхали Москалі. Тепер же знов появилися Жиди.

Кореспондент підкреслює, що коли нібито треба вжити більше рішучих засобів, то для того добрі Юдеї, колиж дати полекшу, то Москалі.

Для нас, Українців, це має не абияке значіння. Ясно, що Москва підставляє Жидів під майбутній удар і провокує на нові погроми. Селянин, бачучи Жида в ролі „ущимітеля", більшу ненависть сконцентрує на Жидах, а не на Москалях, які є для нас дійсно небезпечними, одночасно відводячи удар від себе.

Треба нам звернути увагу на те: яких способів беруться Москалі, щоби у майбутньому не втратити своїх позицій.

Але чи Жиди зрозуміють, на що їх штовхають „русскі пріятелі"?

* * *

Є в Парижі українська автокефальна церква, яка підлягає (як кажуть тут) американському епископови Теодоровичови.

Коли так, то чому священик, правлячи панахиду по загинувших під Львовом 1. листопада Січових Стрільцях ні разу не згадав їх у своїх молитвах і разом з тим не забував згадувати весь час С. Петлюру. Тим більше, що навіть московська ґазета помістила замітку, що буде „панахида по загинувших Січових Стрільцях і по всіх вояках, упавших у боротьбі з Поляками і большевиками?"

Задав я це питання длятого, що „Тризуб", не знаю з яких причин призначив панахиду іменно на той день, коли мала відбутись панахида по Січових Стрільцях і вояках У. Г. А.

Я звичайно не маю нічого проти панахиди по головному Отаманові і мене певно далеко більше болить, ніж „Тризубців", втрата С. Петлюри, але обурює таке лакейське плазування перед Ляхами.

І ні одним словом цей „зшиточок" не згадав тих, що поклали свої голови під Львовом!

* * *

В цім же таки числі цей польський орґан пише, що чужинцям під Румунією прийшла біда. Цигани їх вигагають. Під ними „Тризуб" розуміє Жидів, Москалів, Німців. За Українців ані пів словечка.

За голод теж нічогісенько.

За скасування української мови, наче й не чули.

Шкода, що й земля носить таких запроданців на цьому світі.

* * *

Кажуть, що Жиди ніби зачали инакше дивитися на Українців.

Що причинилося до звороту у їхньому думанні? Хіба те, що українська справа зростає і про Україну все частіще стали говорити в европейській пресі.

Дійшло до того, що зачав виходити тут журнальчик по французьки та українськи. Журнальчик цей має на меті служити містком між Українцями й Жидами на еміґрації і стерти ті гострі кути, що виникли після процесу вбийника С. Петлюри. Можливо, що такий орґан і принісби якусь користь, якби на чолі його стояв більше поважний хтось, а не вчорашній „сменовеховец" Перепелиця.

До тогож і шаповальці, пронюхавши, що тхне копійчиною, вже примостилися „ссати нову дійну коровку" і зачали в ньому проповідувати московську федерацію, що називається „Лігою Народів Сходу" або скорше „Лігою Сходу Народів".

Який то „Схід", усі знають.

Париж, 5. XI. 28.

ПОДЯКА.

Я нижче підписана, члениця 120 від. У. Н. Союза, складаю Головному Урядови щиру подяку за уділення мені запомоги в сумі $50. Заразом дякую і відділовим урядникам, що поперли мою просьбу.

В біді пізнати приятеля. І я його пізнала. А хочуть инші мати вірного приятеля і добродія, хай вступають у ряди нашого славного У. Н. Союза.

Катерина Шиян,
Аліквіппа, Па.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Хочу поділитися з товаришами і прихильниками Тов. „Буковина" сумною вісткою, що дня 2. листопада помер у Белвю шпиталю наш дорогий член Ісидор Додяк, а похорон відбувся дня 6 листопада. Дня 18 жовтня вертав покійний з роботи до дому, а по дорозі наїхав на нього автомобіль і так сильно потовк, що його завезено до шпиталю, де він боровся зі смертю через 15 днів.

В похороні взяло участь 300 людей, товаришів і знакомих, що прийшли віддати Покійному послідню прислугу.

Покійний походив з Рівної, повіт Вижниця на Буковині. Помер в 52 році життя. Полишив двоє дітей в краю. До У. Н. Союза належав від 1915 року, коли то вступив до 14 відділу. Був завше активним членом і допомагав Товариству щиро у всіх підприємствах. Над гробом промовив тов. Коспинюк, попращавши Покійного від імени Тов. Буковина.

Спи, дорогий наш Товаришу. Хай земля буде Тобі по смерти лекшою, як була за життя.

М. Т. Паламарук, секр. фін.

ВЛОМ ДО АНГЛІЙСЬКОГО КОНСУЛЯТУ В ЛОДЗІ.

В Лодзі вломалися злочинці до анґлійського консуляту. Розбили дві огнетревалі каси, з яких забрали всю готівку.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕЩО ПРО КАНАДУ.

Хочу дещо написати до „Свободи", та не знаю навіть, від чого тут зачати. Зачну хіба від погоди, бо це ще найлекше.

Я думаю, що Канада цего року не має що нарікати на погоду. Була гарна весна, гарне літо, тай осінь тепер дуже гарна. Файно, тепло, й вже половина листопада, а снігу ще нема. Видко забарився десь коло Гудсонського Заливу й мабуть не дуже йому спішно до нас.

Літо, як кажу, гарне було, коби не ті чортові комарі. А було їх цего року, було, най Бог заварує. Кусали нас як гадюки! Але старі практики ворожили, що коли комарів богато, то будуть добрі врожаї. Ну, й хоч вони нас і кусали, то вже нам якось лекше було. Зрештою ми вже тут до тої пошести привикли й нам ці канадійські комарі нічого не шкодять.

І справді ті старі практики не брехали, бо цего року в Канаді пшениця добре зародила. Тішаться фармері, а й робітник дещо заробив на жнивах. Правда, подекуди й град вибив, але ще не так богато. А зрештою воно всюди по світу таке трапляється, не лише в Канаді.

В Канаді цего року було доста роботи, тож нема що нарікати. Хіба хто не хотів, то не робив. Були роботи не лиш по фармах, але й по ріжних шапах, фабриках, по лісах і желізних дорогах. Декотрі наші робітники, що робили при будові Гудсонбейської желізниці, навіть заробили добрі гроші, а іменно ті, що робили т. зв. пісворк.

Тепер роботи на поли вже кінчаться й робітники тягнуть до міст шукати инщого заняття. Найбільше з них записуються до кемпів рубати ліс. А деякі знов, котрим байдуже за роботу, будуть відпочивати через зиму. А є й такі свідомі робітники, котрі пізнали вже вартість науки, то записуються під зиму до вечірних шкіл, де вчаться анґлійської мови, та всяких инших пожиточних річей. А школи тут є вільні для кожного, хто тільки хоче вчитися, бо Канада дуже дбає за просвіту. В самому місті Винніпеґу тепер великий рух. Вулиці аж рояться від людей. У північній части міста, де переважно наші Українці живуть, зачинаються вже всякі забави концерти, театральні представлення й відчити. А з відчитами заходять тут до нас, від часу до часу, наші інтеліґенти аж зі старого краю. По більшій части це якісь доктори, що люде навіть не знають як їх звати. „Ади, старий", каже Ганка до свого чоловіка Федя, „пішовбис до Народного Дому, бо там ікис дохтір зо старого краю приїхав, та може би він знав, яка там нечиста сила у твойому ґелеві сидить, що тебе так все мордує".

„Та не говори, бо я вже із ним видівси, й він казав мені, що він не є дохтір від хоробів. Тай дідько його знає, що це за такий дохтір, що си на хоробах не розуміє!"

Ті наші старокраєві інтеліґенти, щоб правду сказати, вміють до людий добре говорити, звичайно як люде вчені. Вони будують Україну, тільки та біда, що кождий із них на своє копито. Тай так людей побаламутили, що тепер не знають, за ким іти або й кого слухати. І, розуміється, з того всього потім тільки пусті балачки тай сварки. А нам, Українцям, не треба сваритися, бо це нас губить, але старатися прийти до якогось порозуміння й опісля злучитися всім до купи в одну велику громаду, щоб було в нас одно серце й одна душа, а тоді Україна якби вже й готова була. А инакше нічого з того не вийде.

Та булоб все добре, коби вже раз наші люде перестати сваритися за церкви та релігії, бо це дуже шкодить народній роботі. І коби то лиш на сварці кінчилося, а то ще й б'ються як ті дикуни. Ось недавно тому, як ми вже читали в ґазетах, в одному фармерському місточку билися наші хрещені люде в церкві, як пияки в коршмі. Культурні люде сміються тепер, називають нас дикими варварами. Та мабуть і сам Господь Бог бридиться такими дураками.

Ось де ціле наше лихо — в темноті. І не буде відай з нашого народу нічого, аж доки добре не прозріє. Одинока наша надія хіба в молодшому поколінню. І коли дивлюся на нашу болодь, як суне ранком попри моє вікно до школи, то мало не плачу з радости. Оце наша надія, наша будучність, наша Україна — це наші діти, коб здорові!

Пригадую собі, коли я раз з одним визначним анґлійським письменником переходив вулицею, де наші Українці мешкають — а це було в Ріджайні, столиці Саскачевану, ми побачили маленького замурзаного хлопчика, що бавився в поросі у „дичу". Ми приступили й дивимось на него й він приглядається нам своїми гарними, веселими оченятами. Це була наша українська дитина. Анґлієць опісля каже до мене: „Дивиться, який це гарний хлопчик! Хто знає, чи це не будучий премієр Канади?" І на мене це таке враження зробило, що я його ніколи не забуду.

Так, так, наші діти це наша будучність. Тільки треба їх так виховати, щоби в них були гарні характери, бо нарід без характеру нічого не варта.

Денис Пирч,
Вінніпеґ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

В обороні чести Відділу і Членів.

Ще в 1927 році засновано в нас комітет допомоги рідному краєви. До цього комітету ввійшли 4 українські місцеві товариства і пяте, що називало себе „Обороною України". Коли цей комітет розвязано, п. А. Кобрин з „Оборони України" мав сказати, що в нашім Товаристві Українська Січ, від. 59 У. Н. Союза, члени самі злодії, а наше товариство це сміття.

Справа опинилася в суді.

Тепер А. Кобрин подав через адвоката Дж. Л. Котлера заяву, в якій він подає, що він ніколи не ужив таких слів, як йому закидають перед судом, а рівнож заявляє, що члени Тов. Українська Січ — це чесні громадане.

В той спосіб полагоджено справу полюбовно, про що подала місцева американська ґазета The Bridgeport Telegram, October 30, 1928.

Письмо п. А. Кобрина до адвоката звучить:

"With regard to your charges that I called the Ukrainian Society Sich "thieves and refuse," I want to apprize you of the fact, that I never made such a statement, nor is that my opinion.

"I believe that its membership as a whole is a honorable.

"A. Kobryn."

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ НА ЗВАЛИЩАХ РИМСЬКИХ МІСТ У ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ.

Щоби оживити туристичний рух в Альжирі, Тунісі й Мароко, актори славної „Комедії французької" приготовляють представлення на звалищах старих римських міст у північній Африці.

ДІТИ ПРАЛІСУ.

Німецький лікар д-р Ґреґор Кравзе (який живе в місцевости Балітпапан на острові Борнео) вибрався з фотоґрафічним апаратом у нетри острова Балі. Тепер видав гарну ілюстровану книжку, в якій описує ці нетри і їх мешканців: „Світ велитнів-дерев, свіжих і простих наче стебла вівса у гущі листя, попереплітані ростинами-галапасами, отсе є праліс на острові Борнео. Безконечний простір дерев, що сходяться до купи своїми коронами, з тисячами доріг угору й наділ між небом і землею, де величезне гилля творить дороги, тонке галузя кладки, а ліяни мости! А де ця ріжноманітна ростинність найгустіша, там живе дуже похожий на людину оранґутан, там живе борнейська носата малпа („Насаліс лярватус"), з характеристичною гострокінчастою борідкою та мясистим носом, таким великанським, що як біжить, мусить придержувати його". З того пралісу подає Кравзе фотоґрафії малп, дуже похожих на людей. Гарно описує Кравзе стрічу 4-літної оранґутанихи з молоденькою носатою малпою. „Як маленька „Насаліс" уперве стрінулася з оранґутаном, хотіла втікати, але оранґутаниха, що вже добре приглянулася їй, ловила її без труду за довгий хвіст. Зараз узяла її на руки і то так довірчиво, що малпочка склонила голову їй на груди. Потім поцілувала малпочку в грудь, а так при цьому витягнула її, що бідненька аж скрикнула. Оглянула пильненько малу „Насаліс", наче печалива мати. Помало заприязнилися, на забаві й науці сходив їм час. Нераз із вдоволення хапала оранґутаниха свою ученицю за „обшивку". З жалем зазначує Кравзе, що цю маленьку „Насаліс" відірвали від її прибраної матери й на силу замкнули в клітку й заладували на корабель. Мала відїхати до якогось европейського звіринця. Малпочка померла на третій день. Згадати ще треба, що ці звірята ніколи не заподіють людям кривди. Ані оранґутан, який є такий сильний, що чоловіка може роздерти наче кусник паперу, ані малпа каґау, ні матак. Навіть ґібон, хоч виглядає жахливо, а сам боїться. Ті діти пралісу не хочуть мати з людьми нічого до діла. Чи тубильці малиб мати рацію, коли кажуть, що малпи то маймудріші сотворіння?

САРАНЧА НА УКРАЇНІ.

Рижські часописи повідомляють, що з північного Кавказу залила Україну саранча. Язва ця навістила також Донську область і Крим. Саранча закриває сонце. Виляглася в калмицьких степах ця порода великої еґипетської саранчі тай знищила великі простори збіжа, сонішників і олійних ростин. На протязі шістьох днів шкідники знищили шість округів ставропільської ґубернії, три округи терської і майже весь Сальський округ. Власти висилають експедиції автами й поспішними поїздами з отруєю й порошками до розпилювання до загрожених околиць, де населення вже змобілізувалось, щоби нищити саранчу вогнем і иншими засобами. І відділи літаків літають, щоби ґазовими бомбами перешкодити дальшому походови саранчі... Та всі засоби не вистарчають, бо годі окружити величезний простір, зайнятий саранчею.

ТАЙНА ЗАГИНУВШОГО МІСТА.

В 986-ім році після Хр., отже три роки після відкриття Ґренляндії Фридрихом Рудим, причалив до південного її побережа гурток вікінґів під проводом Герйольта Берардсона. Оснували там оселю, яку назвали Герйольфнес. У 1400-ім році ця кольонія (що з оснуванням мала всього 14 мешканців) зросла до кількох тисяч мешканців. Завдяки залізній витревалости мешканці кольонії створили собі можливо найліпші умовини істнування. Могли правильно посилати до Риму десятину і підпомагати фонди хрестоносних походів дорогоцінними іклами тюленів. Аж нараз зникла ця кольонія з поверхні землі. А всетаки це місто стояло на верщку розцвіту, мало оживлену пристань, у якій сходилася вся торговля Ґренляндії. Місто це було богате, мало велику, гарну камінну церкву — а пропало загадочно. На протязі століть Герйольфнес зуміло задержати независимість, а пізніше признало владу Норвеґії. Це не вийшло містові на добре. Норвежські права підкопали цвітучу торговлю з Европою. Звязки з Норвеґією зірвалися около 1400 р. Герйольфнес забуто. Щойно в 1721 році причалив тут Ганс Еґеде, данський пастор, а саме на цьому місці, де колись стояло цвітуче місто. Одначе не найшов його слідів. То було скелисте і зовсім пусте місце. Ніщо не доказувало, щоби колинебудь жили тут люде. Здивувалися норвежські вчені, бо не вміли пояснити, чому пропало місто, що мало кілька тисяч мешканців. Щойно в 1830-ім році найдено в однім ескімоськім домі камінь, покритий рунами (письмом) та щойно за наших часів став переводити досліди на місці данський урядовець Кільсон і відкрив старе кладовище. Найдено кілька домовин, а на однім черепі ясне волосся, отже не Ескімоса. Відкриттям Кільсона зацікавилося данське археольоґічне товариство. Воно вислало на місце дослідників. На чолі їх станув д-р Павло Норлянд. Найдено тепер 120 гробів, богато кістяків вікінґів, із останками одягів, богато перстенів і инших предметів. Одяги і панчохи, найдені в гробах, були вовняні. Крім того найшли цілу збірку нагробних хрестів. Данські вчені дальше працюють, всетаки тайни загинувшого міста не могли ще вияснити.

ЇДЖМО З РОЗУМОМ.

Дещо з історії відживлювання.

Справа відживлювання, якою тепер так дуже займаються, належить до найдавніших проблем людства.

Та тепер цим займаються не лише з самих економічних причин. Сюди належить не лише доцільне (раціональне) зужиткування харчів, але також задержання, коли не піднесення народнього здоровля. Торкається це передовсім країн, які зубожіли наслідком війни.

Недоцільне відживлювання самособою спричиняє тяжке ушкодження людського організму. Бажання не довести до ушкодження організму казало досліджувати славним ученим-гигієністам таку важну функцію людини, як їдження і пиття. **Тепер, можна сказати, люди перестають їсти, наїдатися, а зате відживляються, себто стараються управильнити розумно доставу поживи організмові, словом: їдять з розсудком.**

Медицина і хемія здавна старалися досліджувати відживлювання. І все чуємо про нові здобутки в цій ділянці. Коби лише знати, що ці наукові твердження, здобутки вже зовсім певні, що не прийдуть на їх місце нові. А саме в цій ділянці богато теорій виявилося короткотреваючими. Твердження, які ще вчора всі вважали незбитими, закидаємо нині в користь нових відкрить, а вони завтра можуть уступити місце іншим. Самособою, в кождім твердженню мусить бути бодай зеренце правди.

Цікаво буде пізнати розвиток, який переходила наука відживлювання. Про первісних людей можемо сказати, що вони не сушили собі голови над „чому" й „як". Щойно на вищім степені, до осягнення якого треба було кількох тисячеліть, зачинає розвинений людський ум займатися справою харчових продуктів. Люди вірять, що в стравах є духи, яких прикмети переходять на того, хто їсть ті страви. Хто приміром зїсть білого чарівного вужа, розумітиме всяку звірячу мову. Навіть канібалізм (людоїдство), якого сліди ще й нині подибуємо серед тубильчих племен Африки й Океанії, має свої початки власне в таких віруваннях.

Коли людина вступає в історію, зачинаються зовсім нові погляди. **У найдавнішій давнині,** що для нас є народинами людської культури, вірили, що кожда пожива має в собі частинки тіла в найдрібнішій формі. Хто хоче бути **сильним,** мусить тому їсти мясо з **мускулів;** хто приміром утратив трохи крови та наслідком того ослаб, мусить пити звірячу кров. Відповідну вартість приписували костям, жилам, шкірі і т. д.

Великий поступ означає вже це, коли з початком 5-го століття перед Хр. грецькі фільозофи прийшли до переконання, що все живуче дасться звести до **чотирох елементів: огню, води, повітря та землі.** Вірили, що в кождій поживі є по одній з тих основних матерій. І тому людина, щоби могла жити, мусить їсти ріжнородні страви.

Такий погляд удержався 2.000 літ і поширився по цілому заході. Щойно як у 18-му столітті природознавство увільнилося від балясту старих переказів і альхемійних нісенітниць, зачинається і для фізіольогії (себто науки про життєві прояви в звіринному та ростинному організмі) нова доба. Французькому хемікові **Лявоасієрові** пощастило зробити важний винахід, що відживлювання можна порівняти з **процесом спалювання.** Йому здавалося, що складові части поживи, які містять у собі вугіль і водень, у легенях спаляються за допливом кисня і так витворюють тепло, потрібне для тіла. Тому Лявоасіє вважає ці три елементи поживними складниками.

Але час не стоїть. Уже в 1800-ому році наука мусить признати, що до повищих складників треба додати ще й азот. Бо пізнали, що відживлювання потрібне не лише до огрівання тіла (яке головно складається з волокон богатих в азот) але також для жання. **Лібіґ** (1860 р.) є творцем його будови (росту) й вдерцем теорії про дуже велику ролю білка. Але вже **Фойт** справляє це твердження (1872 р.), а саме він доказує, що ніякий складник сам, а також і білок не може заступити товщів і т. зв. углеводанів. А саме **людина потребує харчу, в якому є змішані всі складники поживи, ба потребує навіть свіжого повітря, коли не хоче вмерти з голоду.** І дійсно, ми приймаємо до тіла пересічно ½ кґ. кисня, що можна справдити на вазі (зважитися). Якийсь час здавалося, що так дійшли до розвязки питання відживлювання — поки знову не дійшли до **„вітамінів",** себто складників, що дають життя. Коли в поживі нема вітамінів, то виступають деякі недуги, приміром шкорбут. На цю недугу хоріють люди, які відживляються одноманітною поживою, консервовим мясом, солониною. На цю недугу хорують часто моряки, коли не дістають доволі свіжого мяса і городовини. Цих важних для життя складників, з яких досі знаємо три роди, найбільше є у свіжій, зеленій городовині, в сирих овочах, у природному, нефальшованому маслі та в звірячих внутренностях (печінки і т. д.).

Але й із відкриттям вітамінів ще не сказала наука останнього слова. **Зявилися нові дослідники та перестерігали перед надто квасною поживою.** Інші проповідували, що треба їсти лише яринний **харч,** деякі фанатики пішли навіть так далеко, що вимагали, щоби люди їли лише сиру поживу. **А тимчасом треба памятати, що це не є відповідне для всіх. Нема загальних приписів відживлювання, що обовязували би всіх,** які можна би однаково поручити молодим і старим, умовим і фізичним робітникам, мешканцям міст і сіл, верховинцям і людям, що жиють на долах. **Високо понад усякою теорією** і тут стоїть практика. Кожен повинен досліджувати самого себе, щоби ствердити, як організм його реаґує на ріжні поживи. **Також важне не лише це, що людина їсть, але й те, як і коли їсть.** Апетит також відграє не маловажну ролю. Апетит помагає травленню **жолудкових соків, цього важного для травлення плину, без якого всі страви були би для нас нестравні. Досліди виказали, що зворушення, схвильовання, сердитість, жах спинюють виділювання жолудкового соку,** апетит пропадає. А вихіснувати цей сік дуже легко. Коли зближається обідова пора, чи взагалі перед їдженням, і підчас їдження ми не повинні запрятувати собі голови неприємними думками, а до зближення апетиту причинимося, коли в їдальні чисто, привітно, коли стіл застелений чистенькою скатертю, а на ньому стоять цвіти.

Дальшим важним чинником є **правильність, точність.** Хто свій механізм травлення за часто випорожнює, щоби його вже завтра перетяжити, не повинен дивуватися, коли вкінці цей механізм виповість йому службу.

Передовсім це треба памятати, що переїдження є не менше небезпечне як недоживлення, недостаточне відживлювання. Поодинокі товариства обезпечень вели статистики, щоби довідатися, чи більше, чи менше ризикують вони, як приймають обезпечення осіб менше, зглядно більше тяжких. І при цьому виявилося, що **смертність є далеко більша серед тіловитих (товстих) ніж серед худих людей.** А саме на 100,000 людей припадає смертних випадків наслідком недуг органів травлення:

стиснення печінки худих	12
недуги нирок	97
цукрова недуга	6
стиснення печ. нормальних	33
недуги нирок	179
цукрова недуга	28
стиснення печінки товстих	67
недуги нирок	374
цукрова недуга	136

Ця статистика говорить сама за себе, вона є важною пересторогою. Є приповідка, що „Коли смакує найбільше, треба перервати" — і в цій приповідці міститься щира правда. Але скільки то сили треба, щоби послухати цеї приповідки. Зате воно оплатиться. Тому їджмо не лише так, як нам каже смак, але й так, як нам велить розум, а матимемо з того лише хосен.

СПОРТ У СТАРИНУ.

Найвищий розвиток а також найвищої етичної й естетичної вартости дійшла фізична культура в старинній Греції. Гармонія між душевним і фізичним вихованням, про яку тепер старається наша доба, була характеристичною прикметою геленської культури. Тілесне виховання, зовсім подібне до нинішнього спорту, мало в Греції стару традицію. Вже Гомерові герої пописуються перед Троєю перегонами і дужаннями. Коли приняти, що „Іліяда" повстала в VIII. або IX столітті перед Христом, то спорт у Греції мусить бути богато старший. Вершком тілесної культури в Греції були славні Олімпіяди. Певні справоздання з Олімпіяд маємо вже з XIII. століття перед Хр. Побіда на Олімпіяді була найбільшою почестю, яку міг здобути молодий Грек. Імена олімпійських побідників записалися в історії. Греки плекали м. і. дужання, біг, кінні перегони, кидання диском. Залюбки віддавалися змаганням на вкулачки (бокс); богато з тих було прославлених в поезії й різбі. Ономаст із Смирни, побідник 23-ої Олімпіяди, Діяґорас і Ґлявкос здобули найбільшу славу. Трохи що не мітичного обожання вдостоївся Міліон Кротонський.

Завдяки величезному розвиткові та старій традиції тілесного виховання вважали Греків першими поборниками й основниками спорту. Одначе **з найновіщих археольоґічних дослідів знаємо, що Греки мали попередників у двох інших старинних культурних народів, у яких тілесне виховання стояло вже також високо. Найстаршими спортовцями були дійсно Єгиптяни,** ці предтечі античної (старинної) культури. На богатьох образах на стінах святинь, у гробницях, колюмнах із 2-го тисячеліття перед Христом бачимо Єгиптян при праці, обрядах і забаві. А між забавами не хибує теж плекання фізичної культури. Молодь у ріжних іграх виявляє свою силу та поворотність. Дівчата грають у мяча окремо або разом, так, що сидять на своїх товаришках ніби на конях. Хлопці вправляються в бігу, вчаться вдержувати рівновагу, стоячи на голові, кидають загостреними дрючками у стовп і бавляться так, як і в наших часах бавляться в усіх країнах: обернений до стіни вгадує, хто його вдарив ззаду. Поєдинкуються також легкими деревляними мечами, а лівий бік мають для охорони закритий деревляним щитом. Вкінці з богатьох малюнків, на яких зображені дужання, пізнаємо, що дужання в старинному Єгипті було дуже поширене й улюблене.

Предтечею грецької тілесної культури була також кретська культура, що мала вплив і на всю геленську культуру, отже і на спорт. Крета була посередником між Близьким Сходом і південною Европою, між халдейсько - асирійсько - вавилонською культурою та египетською і фенікійською з одного а геленсько-микенською культурою з другого боку. Також у старинних Кретійців були дужання дуже улюблені, як це доказують посуди з релієфами, найдені на Креті в палаті Гаґія, Тріяда. Релієфи зображують у чотирох рядах понайбільше боротьбу на вкулачки. Кретійці знали також бої биків. То був найстрашніший бій, бо проти подразненого бика ставав безборонний борець. Він мав усуватися перед ударами розлюченого звіра. Найсміливіше було схопити бика за роги, дати йому піднестися вгору і скочити, замахнувшися, понад нього, тай так рятуватися перед смертоносним ударом.

Такий бій з биками зображений на вище згаданій посуді: бик із піднятою головою а над ним високо знявся борець. Такі бої биків дуже часто зображені на кретських археольоґічних знахідках ріжно: в плястиці, різьбах у камені, релієфами та малюнками. З настінних малюнків виходить, що цим небезпечним спортом займалися і жінки: чи із замилування, чи з покликання, годі знати. В кождому разі треба таки признати, що в XX. столітті перед Христом були жінки відважніші ніж у XX. століття після Христа.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

ВІДДІЛ 58.

Бр. св. Петра і Павла в Ютика, Н. Й.

Жертви з каси відділу, від членів, від не членів і з пушок проголошено.

Дістано з каси відділу	$10.00
Від членів	30.00
Разом	$40.00
Гарматюк Лука	$1.00
Гарматюк Юстина	1.00
Горейко Іван	1.00
Антонюк Петро	1.00
Дановяк Михайло	1.00
Дановяк Катерина	1.00
Ликтей Петро	1.00
Ликтей Ева	1.00
Онищак Олекса	1.00
Матвій Дамян	1.00
Камінський Петро	1.00
Карпишин Йосиф	1.00
Кашубів Александер	1.00
Ремізовський Теодор	1.00
Челяда Іван	1.00
Гатинюк Антін	1.00
Кітан Михайло	1.00
Клачко Яким	1.00
Клачко Юстина	1.00
Романів Мартин	1.00
Гребіняк Ілія	1.00
Чорний Микола	1.00
Чорна Катерина	1.00
Кохнюк Константин	1.00
Мотиль Іван	1.00
Торжанський	1.00
Кочинаш Михайло	1.00
Книгиницький Володимир	1.00
Сороковський Іван	1.00
Кузьо Олекса	50
Круковський Сергій	50

ВІДДІЛ 73.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Провіденс, Р. Ай.

Жертви з каси відділу, від членів і дохід з балю проголошено.

Дістано від членів	$ 3.00
З пушки (члени скидали на мітінґах)	7.15
Дохід з балю (29. вересня 1928)	49.85
Разом	$60.00
Поєдворний Йосиф	$2.00
Колосовський Петро	1.00

ВІДДІЛ 84.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Савтпорт, Конн.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дістано з каси відділу	$ 5.00
Від членів	13.25
Від не членів	3.25
Дохід із спільної забави	21.50
Разом	$43.00

(Поіменний виказ жертводавців оголоситься в рубриці „Як будуємо Сиротинець-Захист У. Н. Союза").

ВІДДІЛ 91.

Бр. св. Володимира в Мікіс Ракс, Па.

Жертви з каси відділу, від членів і з забави проголошено.

Дістано від членів	$10.00
Разом	$10.00
Бараник Катерина	$1.00
Дюк Семко	1.00
Хаць Василь	1.00
Котюк Семен	1.00
Кучірка Михайло	1.00
Леміцький Микола	1.00
Михайлишин Іван	1.00
Надзяк Михайло	1.00
Вишатицький Іван	1.00
Котюк Текля	50
Карваш Юрій	50

ВІДДІЛ 116.

Тов. Вільних Козаків у Трентон, Н. Дж.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушки проголошено.

Дістано від члена	$5.00
Разом	$5.00
Масляк Іван	$5.00

ВІДДІЛ 136.

Тов. Січ у Карнеґі, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дістано від членів	$8.50
Разом	$8.50
Богдан Антін	$2.00
Копко Онуфрій	1.00
Швед Іван	1.00
Голуб Стефан	1.00
Остафій Микита	1.00
Дупівка Василь	1.00
Качмар Петро	1.00
Гаврильчак Григорій	50

ВІДДІЛ 137.

Тов. ім. Богдана Хмельницького в Істон, Па.

Жертви з каси відділу, від членів, від не членів і дохід з пікніку проголошено.

Дістано від членів	$56.22
Дохід з пікніку	46.95
Дохід з представлення $27.87, за пересилку заплачено 4 центи — остало	27,83
Разом	$131.00
Сагатий Филимон	$5.00
Боровський Франко	5.00
Терлецький С. Стефан	3.22
Питляр Олекса	3.00
Харко Теодор	2.00
Беднарський Василь	2.00
Пружняк Михайло	2.00
Хоміщак Андрій	2.00
Федорчак Мирон	2.00
Підгайний Микола	1.00
Допілка Андрій	1.00
Дворчин Василь	1.00
Янович Іван	1.00
Кульчицький Теодор	1.00
Крочак Іван	1.00
Крочак Марія	1.00
Терлецький Стефан	1.00
Ткач Андрій	1.00
Остюк Іван	1.00
Возьний Стефан	1.00
Карп Стефан	1.00
Ґалан Андрій	1.00
Вересюк Ілько	1.00
Грабчик Іван	1.00
Савчук Василь	1.00
Колодруб Михайло	1.00
Фотій Теодор	1.00
Бучний Вінкентій	1.00
Стойкевич Яків	1.00
Стойкевич Володимир	1.00
Рудавський Іван	1.00
Товт Йосиф	1.00
Потапій Василь	1.00
Загачевський Захар	1.00
Загоройко Мирон	1.00
Василик Андрій	1.00
Дишевський Іван	1.00
Милимук Іван	1.00
Кручовський Дмитро	1.00

ВІДДІЛ 146.

Тов. ім. Івана Франка в Гамтрамк, Міш.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушок проголошено.

Дістано від членів	$5.00
Разом	$5.00
Горбусь Теодор	$1.00
Головчак Максим	1.00
Пригарський Йосиф	1.00
Баран Теодор	1.00
Гищук Микола	1.00

ВІДДІЛ 171.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Голийок, Масс.

Жертви від членів проголошено.

Дістано від членів	$20.00
Разом	$20.00
Бурко Василь	$1.00
Чубкевич Станислав	1.00
Провода Михайло	1.00
Беля Михайло	1.00
Горошко Юрко	1.00
Смачук Микола	1.00
Ройко Олекса	1.00
Беля Катерина	1.00
Шевчук Станислав	1.00
Шабан Дмитро	1.00
Беля Сильвестер	1.00
Довгань Григорій	1.00
Шевчук Йосиф	1.00
Кушак Іван	1.00
Ягодзінський Куба	1.00
Мазир Михайло	1.00
Околіта Микола	1.00
Шевчук Микола	1.00
Дубчак Онуфрій	1.00
Затирка Станислав	50
Затирка Вероніка	50

(Дальше буде).

РЕВУЧІ ОЗЕРА.

Це дивне явище природи досі нерозяснене. З деяких альпейських озер чутно деколи рев або грюхіт. Це явище обсервували на Боденському озері; рев того озера подобав на далеку гарматню пальбу. Німецька ґазета „Природа і культура" повідомляє, що один дослідник запримітив такий самий рев Факського озера в Тиролі. Тому, що той рев чути понайбільше перед непогодою, думають, що він є в звязи з тисненням воздуха. Інші природники пояснюють, що ті озера ревуть наслідком землетрусу.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

LITTLE JULIUS SNEEZER — BY BAKER

NOW JULIUS- YOU CAN HAVE THAT PIECE OF CAKE ALL TO YOURSELF!
THANK YA AUNTIE!
WON'T YOU HAVE SOME MORE CAKE TO TAKE HOME WITH YOU?
I THINK I HAVE ALL THAT I CAN CARRY!
THAT SURELY WAS GOOD CAKE!
PUT SOME IN YOUR POCKETS, IF YOU LIKE IT SO!
GEE WHIZ! I'D LIKE TO, BUT I GOT THEM BOTH FILLED NOW!
OH YOU-